

OPINA națională

Revistă săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național, editată de FUNDATIA "ROMÂNIA DE MÂINE"

Scrisoare adresată Guvernului și Parlamentului României

Ne adresăm dumneavoastră cu rugămintea de a dispune analiza, în lumina Legii 88/1993, a temeiurilor care au stat la baza propunerilor Consiliului Național de Evaluare Academică și Acreditare, înaintate Ministerului Învățământului, privind neautorizarea unor facultăți și colegii din cadrul Universității "SPIRU HARET".

Ahem în vedere următoarele:

1. Facultățile de Marketing și Comerț Exterior și de Arhitectură au fost evaluate de comisiile de specialitate ale C.N.E.A.A. și avizate favorabil pe baza examinării dosarelor depuse la C.N.E.A.A. și a verificării, prin vizite la facultățile respective, a veridicității datelor și aprecierilor din rapoartele de autoevaluare. Toate consemnările din Fișele de vizită și toate concluziile la obiectivele vizitei stabilite de C.N.E.A.A. evidențiază explicit că cele două facultăți îndeplinesc integral criteriile și standardele stabilite de Legea 88/1993 și se propune, în rapoartele finale întocmite și supuse spre aprobare C.N.E.A.A., acordarea autorizației de funcționare provizorie.

Spre surprinderea, și a comisiilor de specialitate ale C.N.E.A.A. și a noastră, Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare - în componenta căruia nu există nici un specialist din domeniile economic și de arhitectură - a hotărât, prin vot secret, respingerea propunerii de autorizare provizorie a celor două facultăți, ignorându-se astfel constataările și concluziile comisiilor de specialitate și încălcându-se, în chip evident, art. 5 din Legea 88/1993. Deși am protestat în scris la C.N.E.A.A. - prin adresele pe care le anexăm - împotriva acestei încălcări flagante a legii, întărimpinarea noastră nu a fost luată în considerație. În această situație, vă rugăm, să asigurați, cu competența pe care v-o conferă Legea nr. 88/1993, întărimpinarea arbitrarului în ceea ce privește această decizie a Consiliului Național de Evaluare Academică și Acreditare, decizie aflată în totală contradicție cu hotărârile comisiilor de specialitate ale C.N.E.A.A.

2. În privința Facultăților de Medicină și de

Stomatologie, vă informăm că președintele Comisiei de Medicină, prof. dr. Ion Bruckner, a declarat public, înainte de a cunoaște dosarele depuse de noi, că în domeniul medical nici o facultate particulară nu va primi aviz de funcționare provizorie și a refuzat efectuarea vizitelor la facultățile respective. Ne întrebăm cât de obiective au mai putut fi analizata și votul, când președintele Comisiei de Medicină a C.N.E.A.A. s-a antrenunțat?

Acceptarea vizitei de către Comisia de Medicină a avut loc numai după ce Universitatea "Spiru Haret" a publicat, în ziarele "Adevărul" și "Curierul Național", Scrisoarea deschisă către C.N.E.A.A., rapoartele de autoevaluare ale Facultăților de Medicină și de Stomatologie, precum și întâmpinările adresate președintelui C.N.E.A.A. de către aceste facultăți, lista cadrelor didactice care funcționează pe bază de contract în condițiile legii și lista celor 9 spitale, 2 polyclinici și 2 institute de cercetare de profil în care se desfășoară - pe bază de contract - activitatea didactică, de laborator și clinică.

Cu prilejul verificărilor efectuate în luna iunie a.c., comisiile de specialitate au fost nevoie să confirme, în Fișele de vizită, datele și aprecierile din rapoartele de autoevaluare ale celor două facultăți, abținându-se însă de a formula concluzii proprii. La întrebarea rectorului Universității, "care este propunerea Comisiei care a efectuat vizita?", membrii comisiei - inclusiv președintele acesteia - și-au declinat competența, afirmând că "propunerile aparțin altor foruri". Precizăm că, potrivit art. 14 din Regulamentul comisiilor de evaluare, rapoartele acestora trebuie să cuprindă "concluzii și recomandări privind evaluarea - acreditarea".

**PREȘEDINTELE
Fundăției „România de Mâine” și al
Senatului Universității „Spiru Haret”,
Prof. dr. AURELIAN BONDREA**

**FUNDATIA
„ROMÂNIA
DE MÂINE”
UNIVERSITATEA
„SPIRU
HARET”**

Deși Fișele de vizită cuprind constatări și aprecieri pozitive și nu consemnează la nici un capitol neîndeplinirea criteriilor și standardelor prevăzute de Legea 88/1993, Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare, după informațiile noastre, a decis, fără nici un temei, în mod arbitrar, respingerea autorizării de funcționare provizorie a Facultăților de Medicină și de Stomatologie din cadrul Universității "Spiru Haret".

O situație similară se prezintă la Facultatea de Educație Fizică și Sport.

Vă rugăm să dispuneți ca și aceste trei facultăți să fie examineate cu atenție în lumina criteriilor și standardelor prevăzute de Legea 88/1993, în vederea întăririi unui evident subiectivism și abuz în aplicarea legii.

Anexam, alăturat, scrisorile adresate C.N.E.A.A. de către conducerea Universității și a facultăților care atestă, pe bază de date și argumente, îndeplinirea criteriilor și standardelor prevăzute de Legea 88/1993.

3. În posida legii care stabilește, la art. 5 (1), litera b, că, "Comisiile de evaluare întocmesc rapoarte de evaluare pe baza Raportului de autoevaluare și a verificării îndeplinirii standardelor corespunzătoare criteriilor generale cuprinse în lege", următoarelor facultăți din cadrul "Universității "SPIRU HARET", care, deși îndeplinesc integral cerințele Legii 88/1993, li s-a refuzat vizita: Sociologie-Psihologie, Istorie-Geografie, Matematică-Informatică, Cibernetică și Informatică Economică, Psihologie-Pedagogie, precum și Colegiilor Universitare Pedagogice de Instructori, de Asistenți Medicali, de Contabilitate și Comerț, de Administrație și Secretariat.

(Continuare în pag. 2)

**RECTOR
al Universității „Spiru Haret”,
Acad. ION COTEAU**

În paginile 2 și 3:

- Facultatea de Sociologie-Psihologie din Universitatea "Spiru Haret": Scrisoare adresată domnului prof.univ.dr. LIVIU MAIOR, ministrul Învățământului.
- Colegiul Universitar Pedagogic de Instructori din Universitatea "Spiru Haret": Scrisoare adresată domnului prof.univ.dr. LIVIU MAIOR, ministrul Învățământului.

În pagina 4:

Reproducem din ziarul "Vocea României":

- Acreditarea în învățământul particular. Capcană pentru Guvern.
- Dura lex, sed lex.

Scrisoare adresată Guvernului și Parlamentului României

(Continuare din pag. 1)

În cazul acestor facultăți și colegii, pe ce bază au fost întocmite de către C.N.E.A.A. rapoartele negative, în condiție în care rapoartele de autoevaluare ale facultăților și colegiilor mai sus menționate atestă îndeplinirea integrală a criteriilor și standardelor prevăzute de lege, iar vizitele de verificare a datelor din rapoartele de autoevaluare nu au fost efectuate?

Poate C.N.E.A.A. să-și încheie activitatea de evaluare a facultăților și colegiilor, care au înaintat dosarele în termenul prevăzut de lege, fără să efectueze verificarea prin vizite a tuturor facultăților și colegiilor, așa cum prevede legea?

Mentionăm în acest context și faptul că, pentru analiza dosarelor și verificarea, prin vizite, a veridicității datelor și a prevederilor cuprinse în rapoartele de autoevaluare, C.N.E.A.A. a încasat de la Universitatea "SPIRU HARET", în iunie 1994, peste 124 milioane lei.

Avizarea legalității întocmirii rapoartelor de evaluare de către C.N.E.A.A. revine, conform art. 5, lit. d, din Legea 88/1993, ministrului Învățământului.

Ne îngăduim de a vă adresa rugămintea ca, înainte de a se adopta hotărârea privind autorizarea de funcționare provizorie a facultăților înființate după 1989, să dispunem reanalizarea situației facultăților și colegiilor mai sus menționate ale Universității "Spiru Haret", pentru adoptarea unei decizii în conformitate cu prevederile Legii 88/1993.

În legătură cu aplicarea art. 5(1), litera b, o situație aparte o are Colegiul Universitar Pedagogic de Institutori. Până nu demult, la nivelul Consiliului Național de Evaluare Academică și Acreditare s-a considerat că efectuarea vizitei la acest colegiu depinde de avizul Ministerului Învățământului. Atunci, când avizul a fost dat de domnul ministru, C.N.E.A.A., paradoxal, a refuzat vizita.

Pentru elucidarea aspectelor menționate mai sus, anexăm, alăturate, scrisorile conducerii Universității și facultăților adresate președintelui C.N.E.A.A., prin care evidențiem că facultățile și colegiile menționate mai sus îndeplinește integral criteriile stabilite de lege și solicităm efectuarea vizitelor conform Legii 88/1993.

4. În cazul specializării Geografie Comisia de evaluare nu este compusă, conform art. 4 (1) din Legea 88, pe profil sau specializare, ci cuprinde 3 profiluri (3 geografi, 3 biologi și 3 geografi).

La vizita efectuată au participat 3 geografi, 3 biologi și 2 geografi (din care unul a plecat cu mult înainte de încheierea lucrărilor). Președintele comisiei (prof. Gheorghe Mustăță, biolog), a orientat vizita sub forma unei anchete, intimidând pe decan și solicitând, cu insisțenie surprinzătoare, răspunsuri legate numai de inexistența unor cursuri de biologie, geologie, laboratoare de geologie, ierbare etc., toate acestea neîntrând în profilul geografic. Mai mult, la sfârșitul vizitei, același președinte a cerut reectorului și decanului să semneze Fișa vizitei,

total incompletă, spunând că dânsii o vor completa ulterior, fapt ce a fost refuzat. De asemenea, domnul profesor N. Tomescu (biolog - Cluj), a făcut, pe parcursul vizitei, imputări permanente învățământului particular, spunând chiar că acesta îl "distrige" pe cel de stat. Din aceeași comisie face parte și domnul prof. Th. Neagu (geolog), care se află de mult timp în conflict de interes cu geografia din București; dânsul a fost și autorul principal al referatului inițial întocmit de către comisie (art.21 din "Regulamentul de funcționare al comisiilor de evaluare" interzice, în asemenea situații, participarea la evaluare).

Vă informăm că aspectele mai sus menționate privind Facultatea de Geografie a Universității "SPIRU HARET" au fost aduse la cunoștința domnului profesor Liviu Maior, ministrul Învățământului.

Am relevat în această scrisoare numai câteva încălcări evidente ale legii în ceea ce privește propunerile C.N.E.A.A. privind neautorizarea unor facultăți și colegii ale Universității "SPIRU HARET", fără a ne referi nici la îndoileile tot mai extinse în opinia publică în legătură cu prestigiul profesional al unor membri ai comisiilor de specialitate ale Consiliului Național de Evaluare Academică și Acreditare, și nici la aspectele politice ale unor decizii ale C.N.E.A.A.

Vă asigurăm de înalta noastră stima și considerație.

Colegiul Universitar Pedagogic de Institutori din Universitatea „Spiru Haret”

Scrisoare adresată Domnului prof. univ. dr. LIVIU MAIOR, ministrul Învățământului

Dosarul COLEGIULUI UNIVERSITAR PEDAGOGIC DE INSTITUTORI din cadrul UNIVERSITĂȚII "SPIRU HARET" din București a fost înaintat C.N.E.A.A., în vederea obținerii autorizației de funcționare provizorie, pe baza prevederilor Legii 88/1993 și a listei orientative de indicatori pentru pregătirea rapoartelor de autoevaluare, primătă ca anexă la Adresa Ministerului Învățământului nr. 30851/1994, la data de 22 iunie 1994. Deoarece nu s-a primit nici un răspuns - pozitiv sau negativ - de la Comisie, pe data de 15 decembrie 1994 s-a făcut o revenire și o completare la dosarul depus, fără nici un rezultat. Tânăr seama de faptul că C.N.E.A.A. a detaliat ulterior criteriile de evaluare, am făcut o nouă revenire, la data de 12 ianuarie 1995. Ultima revenire a abordat și problemele de fond ale Colegiilor Universitare, Pedagogice pentru a lărgi baza de analiză a Comisiei.

În ciuda demersurilor noastre repeatate, până în momentul de față, "vizita" promisă în mod repetat și, în final, ordonată de dumneavoastră, nu a avut loc. Ultima discuție avută cu președintele C.N.E.A.A. (pe data de 29 iunie 1995) dădea ca sigură data vizitei pe 4 iulie 1995. Și această vizită a fost amânată chiar în ziua în care aceasta urma să aibă loc.

Amânarea continuă a acestei "vizite", chiar în condițiile în care ea a fost hotărâtă, prin decizia pe care ați luat-o, naște suspiciuni firești, iar ultima discuție - informală - cu președintele C.N.E.A.A. nu a făcut decât să le amplifice. De aceea, vă rugăm, domnule ministru, să faceți demersul cuvenit pentru ca ideea colegiilor să nu fie compromisă.

Dincolo de aceste amânări, așa cum rezultă din contactele informale cu membrii Comisiei, se pare că persistă o serie de neîntelegeri privind locul și rolul colegiilor în învățământul nostru, în ciuda faptului că Legea învă-

tământului este clară în această privință și în ciuda explicațiilor detaliate pe care le-am dat - în scris și oral - celor implicați în această analiză.

Pentru informarea dumneavoastră, domnule ministru, și pentru a elmina evenualele neclarități în privința poziției noastre față de problema colegiilor universitare pedagogice, reluăm, pe scurt, ideile principale în cele ce urmează:

1. Colegiul Universitar Pedagogic de Institutori din cadrul Universității "SPIRU HARET" din București, ca și alte colegii de același fel din țară, a luat ființă din nevoia de a face față situației grave, apărute după decembrie 1989, mai ales în mediul sătesc și asupra căreia nu a mai fost posibil să se revină ulterior. Aceste măsuri au dus la "descolarizarea" brutală a satului românesc și la apariția pericolului de întoarcere a școlii rurale mult înapoia perioadei interbelice.

Fenomenul acesta, deosebit de periculos, nu putea fi evitat decât printr-un mare efort economic și managerial, care însă nu a fost făcut nici atunci și nici mai târziu. Soluția a venit din partea conducerii școlilor sătesc și a inspectoratelor școlare. La aceste nivele s-a conștientizat faptul că penuria de cadre didactice, spre deosebire de sfârșitul secolului trecut, era dublată de o suprapopulație de cadre cu pregătire medie și superioară. Așa au apărut pe posturi de suplinitori la clasele I-IV oameni cu pregătire medie și superioară, dar fără pregătirea didactică necesară noului loc de muncă. Rezolvarea problemei apărute s-a făcut pe principiul "pregătirii la locul de muncă" și prin scurte instructiuni didactice la nivelul inspectoratelor județene. Dar, era evident, că nu se poate rămâne la acest nivel; la cererea școlilor și a inspectoratelor școlare a trebuit să se treacă la forme organizate și sistematice de pregătire a "noului val didactic" din satele noastre.

Firesc era ca această sarcină să și-o asume, de la început, Ministerul Învățământului, dar lucrul acesta nu a fost posibil și, în aceste condiții, sarcina a fost preluată, parțial, de învățământul superior particular.

2. Prin apariția Colegiilor universitare pedagogice de institutori s-au creat și condițiile necesare rezolvării problemei calității pregătirii cadrelor didactice pentru clasele I-IV la un nivel superior. Așa cum este cunoscut, începând cu anii '60, s-a pus în mod serios problema, în toate țările dezvoltate, dacă nu cumva există nu numai o evoluție a muncitorului industrial, de la cel cu câteva clase primare, la cel cu studii medii sau superioare, care lucrează cu unele "inteligente" (muncitorul intelectual), ci și a cadrelor didactice de la clasele I-IV. Răspunsul a fost afirmativ: a existat o vreme, în care învățătorul putea fi un simplu dascăl de biserică și a trecut multă vreme până când au apărut școlile specializate, școlile "normale", cu 6 clase secundare, cu 8 clase secundare, iar mai târziu cu 4 clase post-gimnaziale. Dar evoluția continuă. Transformarea intelectului în principală resursă a dezvoltării națiunilor a dus la o dramatică schimbare a atitudinii față de pregătirea elevilor în clasele mici. Dincolo de "vorbe", la clasele I-IV, prima alfabetizare (scris-citit-socotit) este depășită, cea de a doua (calculatorizarea) își face apariția, iar cea de a treia (învățarea formativă, înțeleasă ca o însușire de capacitate ale intelectului, în mod deliberat și la fel de sistematic ca și informațiile) apare ca singura speranță de egalitate a șanselor diferitelor popoare de a pătrunde în topul țărilor dezvoltate ale viitorului.

Este meritul Colegiilor Universitare Pedagogice de Institutori de a fi sesizat această tendință și de a fi reflectat în conținutul planurilor și programelor de învățământ nevoia de pregătire universitară a cadrelor didactice la clasele I-IV. În adevăr,

instruirea generală primită de institutori cuprinde un curs de Sociologia culturii, alături de cursuri de matematică și limba română cu un alt conținut decât cel prevăzut în programele liceale, iar în ceea ce privește instruirea specială, schimbările sunt și mai mari. Apare un curs de Psihologia învățării, pentru punerea bazelor înțelegerei evoluțiilor din sfera didacticilor psihologice, de Psihologia grupurilor - pentru a completa concepția unilaterală privind colectivele de elevi, de Psihologia copilului - înțeleasă nu numai aşa cum apare ea în manualele existente, ci și ca psihologie istorică, deoarece absolvenții nu lucrează cu copii, în general, ci cu cei ai unei anumite epoci istorice, ai unei anumite etape a evoluției societății omenești, în varianta specifică țării noastre etc. În practica pedagogică am urmărit familiarizarea studenților cu școlile pilot, cu metodele noi de predare și cu manualele experimentale, pentru a elimina dificultățile de contact cu practica școlară modernă. În sfârșit, ne-a preocupat specializarea absolvenților în predarea limbilor moderne (și învățarea lor), pentru a rezolva problemele dificile pe care le pune apariția acestora în planurile de învățământ de la clasele mici. La fel am procedat în cazul unor obiecte, atât de neglijate în școală obișnuită (desen, muzică, educație fizică).

3. Nu putem considera decât jenantă argumentația împotriva Colegiilor Universitare Pedagogice de Institutori - cunoscută informal de toată lumea - pornind de la faptul că acestea nu fac ceea ce fac școlile normale obișnuite. Dar colegiile sunt instituții de învățământ superior și nu pot fi analizate din perspectiva școlilor normale. După logica amintită, domnule ministru, nu numai colegiile, dar și alte instituții de învățământ superior sunt necorespunzătoare (inclusiv unele de la Universitatea din București). Se uită mereu faptul că în colegii se școlarizează tineri cu o altă formărie și pe baza altrei concepții privind formarea cadrelor didactice pentru învățământul primar.

Desigur, domnule ministru, Colegiile Universitare Pedagogice de Institutori actuale nu sunt perfecte, dar eforturile de creștere a eficienței lor ne preocupă constant. Pe de altă parte, nu se pune problema concurenței cu școlile normale actuale și nici cu alte forme de învățământ, încât "conflictul" dintre noi și unii specialiști din comisia de profil din cadrul C.N.E.A.A. nu are obiect.

De aceea, vă rugăm, domnule ministru, să interveniți, cu autoritatea dumneavoastră, pentru a se respecta prevederile Legii 88/1993 și a nu se compromite ideea colegiilor din motive cu totul subiective.

Cu deosebită stimă,

Prof.univ.dr.Nicolae Radu,

Decanul Colegiului Universitar Pedagogic de Institutori din cadrul Universității "SPIRU HARET"

Facultatea de Sociologie-Psihologie din Universitatea „Spiru Haret”

Scrisoare adresată Domnului prof. univ. dr. LIVIU MAIOR ministrul Învățământului

Dosarul Facultății de Sociologie-Psihologie din cadrul Universității „Spiru-Haret” din București a fost înaintat C.N.E.A.A., pentru obținerea autorizației de funcționare provizorie, pe baza prevederilor Legii 88/1993 și a Listei orientative de indicatori pentru elaborarea rapoartelor de autoevaluare, primită ca anexă la Adresa Ministerului Învățământului nr. 30851/1994, la data de 22 iunie 1994. Așa cum rezultă cu claritate din dosar, Facultatea îndeplinește integral exigările legale pentru autorizare.

Cu toate acestea, pe data de 11 iulie 1995, am aflat din presă că ea nu a fost autorizată de către C.N.E.A.A. Motivul invocat pentru această măsură nu se bazează nici pe „vizita” ce trebuia efectuată potrivit prevederilor Legii 88/1993 - această vizită nu a avut loc, nici pe Raportul de autoevaluare - din el rezultă că Facultatea îndeplinește integral condițiile de autorizare.

În consecință, ne vedem obligați să aducem următoarele clarificări:

1. Misiunea Facultății de Sociologie-Psihologie este didactică (de învățământ) cu dublu profil, urmărind să formeze specialiști care să lucreze atât în învățământ cât și în alte sectoare: industrie, agricultură, instituții medicale etc. În același timp, misiunea Facultății este și de cercetare științifică. Activitatea de cercetare științifică se concretizează în studii cu caracter teoretic și de teren, efectuate, în principal, în industrie, agricultură, învățământ și cultură.

Misiunea specifică a Facul-

tății de Sociologie-Psihologie nu este diferită de cea a altor facultăți de același fel. Diferențele - în măsura în care există - trebuie căutate în calitatea didactică a cursurilor și seminariilor, în calitatea pregăririi teoretice și practice a studenților și în calitatea lucrărilor realizate și publicate, inclusiv prin antrenarea studenților la elaborarea lor.

2. Facultatea de Sociologie-Psihologie a UNIVERSITĂȚII „SPIRU HARET” dispune de personal didactic competent; corpul profesoral este format din personalitate consacrate în domeniile pe care le predau. În consecință, personalul didactic îndeplinește cerințele legale pentru ocuparea posturilor didactice corespunzătoare Statului de funcționi. Din acesta rezultă că există 15 posturi din care 12 sunt ocupate de cadre didactice titularizate în învățământul superior de stat, iar 3 cu specialiști din cercetare științifică de profil, ceea ce reprezintă 80% cadre didactice titularizate. Profesorii și conferențiarii reprezintă un procent de 73% din totalul posturilor didactice.

3. În ceea ce privește procesul de învățământ se poate constata că există toate grupele de discipline la care se referă „grila de evaluare”. Ponderea disciplinelor fundamentale este de peste 20%. În ceea ce privește pregătirea didactică, studenții parcurg „modulul” specific seminarului pedagogic, comun instituțiilor de învățământ de stat și particular.

Disciplinele de studiu au programe de învățământ întocmite după standardele consacrate și nu diferă de cele de la Universitate, din învățământul

superior de stat, în general. Programele de învățământ prezintă: obiectivele urmărite (în plan informațional și formativ); conținutul temelor, modalitățile de desfășurare a activităților didactice; procedeele de evaluare a cunoștințelor studenților, bibliografia de bază recomandată pentru studiul individual (și de care se ține seama în evaluarea pregătirii studenților). Subliniem și faptul că programele analitice corespund cerințelor și obiectivelor strategice ale Facultății, misiunii sale didactice privind pregătirea profesional-științifică a studenților în domeniul sociologiei și psihologiei, precum și exigențelor didactice universitare moderne.

4. Activitatea de cercetare științifică a cadrelor didactice și studenților Facultății de Sociologie-Psihologie se desfășoară integrat în cadrul Institutului de Sociologie și Opiniu Publică, în următoarele direcții:

- Studiul „Identitatea etno-spirituală și patrimoniul național. Diagnoză sociologică”, pe bază de contract cu Ministerul Științei și Tehnologiei, în valoare de 100 milioane lei, temă aflată în Programul Național de Cercetare; tema de cercetare „Calitatea vieții tinerilor din Delta Dunării”, contractată cu Minis-terul Tineretului și Sportului;

- elaborarea capitolelor consacrate Sociologiei și Psihologiei din lucrarea „Enciclopedia performanțelor românești în secolul XX”;

- studierea schimbărilor în sfera mentalităților și comportamentelor sociale; studierea opiniei publice (a fost publicată lucrarea Sociologia culturii și

sunt în curs de apariție volumele Sociologia opiniei publice, Opinia publică, democrația și statul de drept);

- studierea fenomenului religios (se află sub tipar lucrarea Sociologia religiilor);
- studierea problemelor socio-umane ale societății românești în secolul XX (se află sub tipar volumul Prefaceri socio-umane în România secolului XX);

- continuarea programului de elaborare de cursuri și manuale pentru uzul studenților: cursul de Psihosociologia vârstelor, Caiete de psihodiagnostic, cursul de Sociologia culturii, (destinat studenților de la Colegiul Universitar Pedagogic pentru Institutori și a celor de la facultățile cu profil nesociologic);
- publicarea a peste 100 de studii și articole în „Opinia națională” și alte reviste de specialitate, care valorifică, de asemenea, cercetările întreprinse.

5. Facultatea de Sociologie-Psihologie beneficiază de condițiile materiale de care dispune Universitatea „Spiru Haret”, spațiile utilizate fiind închiriate, pe bază de contract, până în anul 2000.

Facultatea dispune de săli de curs și seminar, care corespund standardelor universitare (inclusiv de mobilier nou și modern). Pentru activitățile practice, studenții facultății au la dispoziție laboratorul de informatică, în care există peste 40 de calculatoare.

Menționăm și faptul că unele materiale necesare activităților didactice pot fi multiplicate la copiatoarele de care dispune Universitatea. Totodată, Facultatea de Sociologie-Psihologie beneficiază de aportul Tipografiei și Editurii Universității și Fundației „România de Mâine”. Cu sprijinul acestora au fost multiplicate, litografiate sau tipărite prelegeri, manuale, lucrări cu caracter didactic.

În concluzie, apare o contradicție flagrantă între datele care rezultă din Raportul de autoevaluare a Facultății de Sociologie-Psihologie (care reflectă situația reală) și decizia de neacordare a autorizației de funcționare luată de C.N.E.A.A.

De aceea, domnule ministru, vă rugăm să dispuneti reanalizarea situației Facultății de Sociologie-Psihologie din cadrul Universității „SPIRU HARET”.

Cu deosebită stima,

Prof.univ.dr. Aurelian Bondrea

Decan al Facultății de Sociologie-Psihologie,
Director General al Institutului de Sociologie
și Opiniu Publică

În sălile de curs ale Universității „Spiru Haret”, în anul universitar abia încheiat.

VOCEA ROMÂNIEI

COTIDIAN AL GUVERNULUI

Acreditarea în învățământul particular

Capcană pentru Guvern

Adoptarea de către Parlament a Legii învățământului, pregătirile pentru aplicarea ei după parcurgerea procedurilor constituționale conturează, în acest domeniu, destinul societății noastre în ansamblu și al fiecărei familii în parte. Ferindu-ne de vorbe mari ori partizanate, se poate spune că, în felul său, învățământul de azi, de stat sau particular, este speranța și oglinda viitorului. De aici și exigările sociale, științifice și culturale față de școală, dar și preocuparea pentru a-i asigura condițiile materiale, suportul legislativ-democratic și contextul spiritual al dezvoltării sale libere, creative, într-o atmosferă constructivă, în afara oricărei tendințe de amestec politic, de frânare birocratică, așa cum se resimte, din păcate, în ultimul timp.

Pentru a nu generaliza ori a da impresia dezbaterei unui

subiect inventat - cum sunt destule pe timp de tranziție - iată, pe scurt, o situație concretă asupra căreia ne-a atras atenția publicația "Opinia națională", editată de Fundația "România de Mâine", în cadrul căreia funcționează, de câțiva ani, Universitatea "Spiru Haret". Care Universitate, asemenea altor unități particulare de învățământ, a intrat în procesul legal al evaluării academice și acreditării; de fapt, într-un fel de dialog al vizitelor dar și numai al "dosarelor" fără răspuns, cu organismul numit pe scurt CNEAA (Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare). Nu intrăm în detaliu, dar fiind că, în pagina specială pe care o publicăm aici, se prezintă "Situații bizare privind aplicarea Legii 88 de către CNEAA".

Ar fi de semnalat că în opinia publică circulă ideea că față de învățământul particular se mani-

festă și atitudini - să le spunem - de subminare sau discreditare din partea unora acreditați să-l evaluateze. Aceștia, nerespectând prevederile legii sau procedând după propria voință, au creat situații neclare, confuze. În public se spune chiar că unii dintre cei ce au "păinea și cutitul" în privința autorizării, știind că acreditațiile, deciziile finale iau forma hotărârii guvernamentale, procedeză de așa "manieră" încât să "arate" că guvernul ar fi împotriva privatizării. Poate fi o explicație. Oricum, "fără foc nu ieșe fum". Si iată o posibilă confirmare. Mai multe publicații bucureștene au comentat de curând blocarea, la Consiliul Municipal București, prin votul reprezentanților Convenției Democratice, a construirii Complexului universitar și cultural al Fundației "România de Mâine", personalitate juridică de drept privat, non-profit, fără obiective politice sau patrimoniale. (Mă întreb, în cazul altor unități de învățământ, a verificat CNEAA dacă sunt, într-adevăr, "nonprofit"?). Cert este faptul că, prin votul consilierilor în cauză - mărturisit politic -, nu s-a atribuit terenul "liber de construcții și parțial amenajat ca spațiu verde - în degradare", cum scrie în Certificatul de urbanism semnat în ianuarie 1994 de primarul general al Capitalei. Comentariile sunt de prisos. Dar subterfugiul "soluției" este străvezut: aruncarea pisicii învățământului particular în curtea altora. Adică a Guvernului.

CONSTANTIN PRIESCU
(Marți, 18 iulie 1995)

ADMITERE LA UNIVERSITATEA “SPIRU HARET”

Universitatea "SPIRU HARET" organizează EXAMEN de ADMITERE pentru anul universitar 1995-1996, în sesiunile 15-22 iulie și 19-26 august 1995.

Examenul se susține la disciplinele stabilite de Ministerul Învățământului pentru profilurile și specializările corespunzătoare din învățământul superior de stat.

Înscrierile se fac la secretariatele facultăților - Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sectorul 4, București.

În condițiile ocupării tuturor locurilor, Universitatea "Spiru Haret" nu mai organizează altă sesiune de admitere.

Informații se pot obține de la Secretariatul Universității, precum și la telefoanele: 330.55.98, 330.34.80 (telefoane directe) și 330.40.40/int. 192, 140, 187.

Dura lex, sed lex

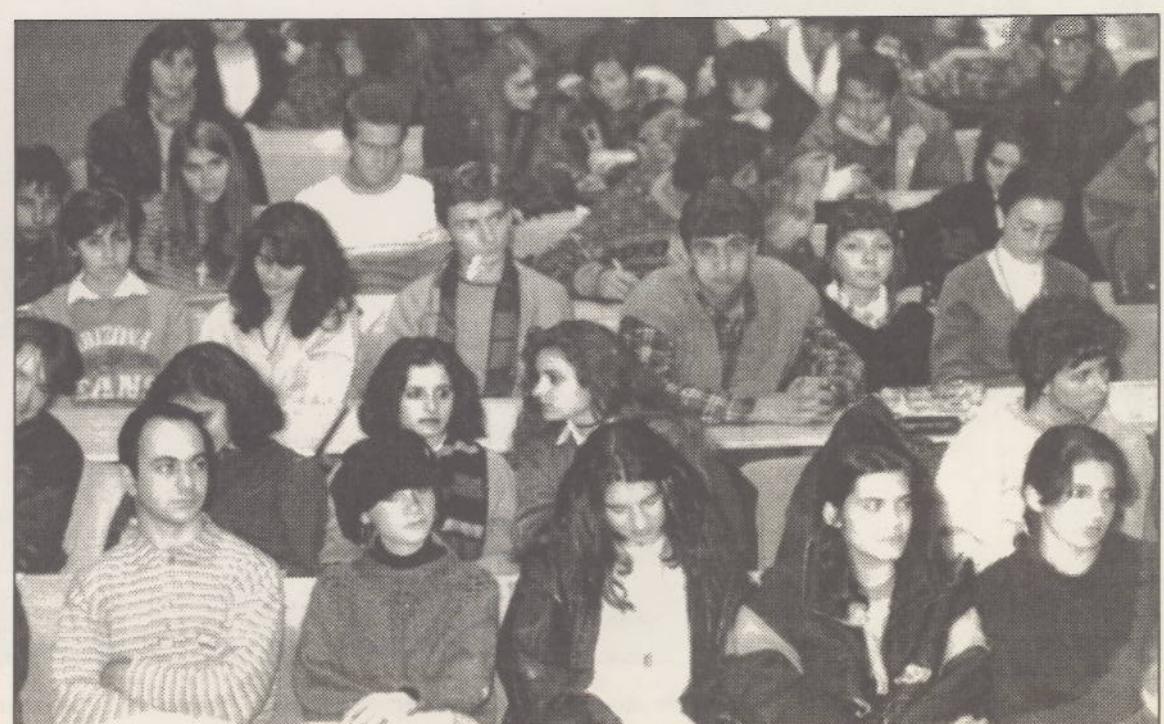
Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare (CNEAA) și-a încheiat recent activitatea de investigare și rapoartele întocmite pe această bază au fost înaintate Ministerului Învățământului. Urmează ca, după o verificare în acest departament a legalității propunerilor avansate în raport, Guvernul României să adopte o hotărâre cuprinzând instituțiile universitare cu drept de funcționare. Va fi, neîndoelnic, un act de însemnată fundamentală cu consecințe imense, decurgând nu numai din realitatea universitară pe care o consacră, ci și din principiile legislative și organizatorice pe care se sprijină. Printr-o asemenea hotărâre se fundamentează un început, un precedent democratic, de consacrare a valorii, iar unui precedent odată creat cu greu i se pot diminua eventualele consecințe negative. De aceea, o asemenea hotărâre cere să fie **ireproșabilă**. Să consacre supremăția legii, în termeni limpezi, fără echivoc, fără interpretări bazate pe deducții. Analiza obiectivă a realității, din perspectiva Legii 88/1993, se cere a fi singura cale de cristalizare a concluziilor. Sunt acestea tot atâtea argumente pentru ca Ministerul Învățământului să se implice activ în verificarea rapoartelor recent primite. Deși CNEAA se situează în linia de competență a Parlamentului, Ministerul Învățământului nu se poate reduce la rolul unui factor pasiv, care să preia mecanic concluzii asupra cărora plutesc cel puțin numeroase inconsecvențe. Se știe, de pildă, că CNEAA n-a efectuat analiza la fața locului în toate cazurile solicitante, deși tocmai această analiză avea darul să institue un dialog explicativ atât pentru concluzia finală, cât și pentru suplinirea unor lipsuri inerente fiecărui început de drum. Aici s-a invocat lipsa de timp și de resurse financiare. Timpul putea fi sporit prin mai buna lui valorificare. Cât despre resurse, să nu uităm că vizitele adeseori n-au fost efectuate tocmai la facultățile care, conform regulamentului, plătesc taxa de 2 milioane lei pentru deplasare la fața locului. Apoi să avem în vedere și cazurile când, deși comisiile de specialitate au propus o **anumită** concluzie, Consiliul a adoptat în final altă concluzie, cu toate că, uneori, în compoziția lui nu avea nici un specialist de profil, iar decizia ca atare nu beneficia de nici un document justificativ. Pe ce bază a fost respinsă concluzia inițială a comisiei?

Cel puțin în asemenea cazuri, subjectivismul Consiliului este evident și poate tocmai pentru a-l menaja, comisiile care, după repetatele intervenții ale presei, au efectuat, în cele din urmă, analize la fața locului n-au urmărit îndeplinirea criteriilor și standardei prevăzute de lege, ci au înscris în rapoarte observații atât de impersonale, de echivoce și de irelevante, încât ele să poată îngădui **orice** decizie finală. Pe bună dreptate, acad. **Stefan Milcu**, președintele Academiei de Științe Medicale din România, în legătură cu modul cum au fost vizitate Facultățile de Medicină și de Stomatologie de la Universitatea "Spiru Haret", ne-a declarat:

"Rapoartele vizitelor au fost astfel întocmite încât ele se cer expertizate a două oară. Pentru că ele doar consemnează stări de lucruri adesea irelevante, dar nu formulează concluzii. Ele zic, de pildă: "din 9 studenți erau prezenți 7". Sau că în sala cutare erau atâta mese și atâta scaune. Și ce-i cu asta? Poți trage astfel concluzia că frecvența facultății e slabă? Prin asemenea documente întocmite la fața locului se creează paradoxul ca **alții**, din afară, să hotărască. Pe când, în fapt, ele ar fi trebuit să **radiograficeze** starea concretă a evenualelor neajunsuri dar și modul de îndreptare a acestora. Adică să facă o **operă pozitivă**. N-au făcut-o! De aceea procedeul aduce a neserozitate".

Și tocmai pentru ca asemenea procedee să nu conducă, în final, la hotărâri eronate, legalitatea lor se cere verificată acum până în pânzele albe. Altintinderi se compromit ideile înseși de democrație, de valoare, de lege.

MIHAI IORDĂNESCU
(Miercuri, 12 iulie 1995)

La Universitatea „Spiru Haret”, porți deschise pentru anul de învățământ 1995-1996.

CULTURA DEMOCRATIEI SI EFICIENȚA INSTITUȚIILOR SALE (II)

Prof. dr. AURELIAN BONDREA

Procesul amplu, complex și de durată al afirmării și perfecționării vieții democratice aduce în atenția analiștilor sociali dar și a opiniei publice, o multitudine de probleme teoretice și practice, invitată la permanenta confruntare a principiilor și normelor democrației cu modul de funcționare efectivă a instituțiilor acesteia. Dintr-o asemenea confruntare - dacă este loială, obiectivă, ferită de amestec oricărui abordări politice partizane - rezultă frecvent o serie de observații, constatări și chiar poziții critice, care au rolul benefic al auto-reglării mecanismelor democratice. Una dintre observațiile de acest gen, pe care o acreditează însăși logica simplă a bunului simț și nevoia socială de autoevaluare a performanțelor colectivităților umane de toate felurile - comunități naționale sau locale, asociații profesionale, organisme de conducere, structuri ale societății civile, instituții publice etc., se referă la faptul că niciuna dintre acestea nu poate fi considerată ca "expresia ultimă" ori "forma supremă" a democrației. Lecția istorică cea mai vie și acut resimțită de oameni, de societăți întregi - oricât de dezvoltate economic, social și politic - se referă la caracterul deschis, mereu înnoitor al democrației ca principiu, normă și sistem practic de acțiune și existență socială. Tocmai caracterul deschis, perfectibilitatea continuă, niciodată încheiată este antidotul aceluia "proces de de-vitalizare ce atinge societățile democratice, mai ales în contextele în care logica democrației intră în conflict cu logica domniașiei", căutată sau impusă de un grup sau altul, în numele anumitor interese. Cheia depășirii unui asemenea conflict, susțin o serie de analiști, o reprezentă însușirea, afirmarea și dezvoltarea culturii democratice, adică a capacitații și competenței factorilor sociali, a oamenilor în general, de a utiliza instituțiile democrației pornind de la în-

țelgerea și acceptarea intereselor ansamblului social, de la justă apreciere a valorilor sociale, a drepturilor, libertăților și îndatoririlor consacrate pe plan național prin constituții, loial respectate și consecvent aplicate. Deoarece democrația se afirmă și se dezvoltă într-un timp și într-un spațiu dat, asigurând prin confruntarea și echilibrul de interese "un mod de a produce, de a locui, de a comunica, de a se asocia, de a gândi, de a simți, de a învăța", logica democrației impune factorilor sociali anumite linii de conduită: "a exploata resursele libertății și creațivității care pornesc dintr-o experiență ce acceptă efectele diviziunii; a rezista tentației de a da prezentul pe viitor, de a face, dimpotrivă, efortul de a citi în prezent liniile sănsei care se profilează în apărarea drepturilor dobândite și în revendicarea unor drepturi noi, învățând să le deosebim de ceea ce nu este decât satisfacerea unui interes".

Rezultă de aici că din moment ce nimeni nu definește formula "democrație perfectă" este în interesul societății și al fiecărui dintre cei ce o alcătuiesc - populații, indivizi, instituții și structuri societale - să crească mereu gradul de preocupare pentru instruire civică, pentru integrarea socială armonioasă a cetățenilor, cât și pentru buna funcționare a structurilor democratice din toate sferele vieții sociale: economie, știință, învățământ, organisme statale etc.

În legătură cu toate acestea este relevant a sublinia caracterul profund democratic al Constituției României, exprimat, între altele, prin asigurarea și garantarea unor libertăți și drepturi care prin ele însăși permit integrarea armonioasă a cetățeanului în societate, simultan cu contribuția directă la formarea și afirmarea spiritului civic activ, a culturii democrației. Astfel, libertatea conștiinței, libertatea de exprimare, dreptul la informație, dreptul la învățământ, dreptul de

1) François Châtelet, Evelyne Pistier, *Concepțiile politice ale Secolului XX*, București, Editura Humanitas, 1994, p. 742.

2) Claude Lefort, *Droits de l'homme et politique. La communication démocratique*, rev. "Esprit", nr. 9-10, Paris, 1979, p. 39, 41.

Pledoarie pentru sanogeneza sportului

Acad. STEFAN MILCU

Sportul este un termen care cuprinde o mare complexitate de forme ale culturii fizice, cunoscute în mass-media mai ales prin performanțe. De fapt, din punct de vedere biologic, sunt forme de mișcare ale aparatului psihico-neuro-motor, desfășurată după modele caracteristice fiecărei categorii. Este suficient să cităm aici înnotabil, alpinismul, schiul, atletismul și în epoca actuală joingul, care este mai curând o formă de gimnastică.

Prezentarea acestor varietăți nu este obiectivul expunerii noastre. Prin ea ne propunem de fapt să pregătim apelul la participarea lor cu respectul unui cod propriu, pentru a evita riscurile accidentelor. Cultura fizică în general și mai ales sporturile ce tind spre performanță pot afecta starea de sănătate, generând infirmități, alterând integritatea somatică. Este, deci, explicabilă dezvoltarea unei medicine a culturii fizice și a examenului medical obligatoriu înainte de începerea și practicarea unei forme de sport. În perioada interbelică am participat la înființarea unei Societăți de Medicină a Culturii Fizice și am susținut dezvoltarea unui învățământ de fiziologie și fizio-patologie la Institutul de Educație Fizică din acea perioadă. În prezent, acest domeniu a devenit o permanență, fiind dezvoltat la nivel contemporan.

Accidentele sportive sunt relativ frecvente, cu o complexitate diferită, îndeobște datorită concepției greșite că sportul, în general, conferă sănătate. Ar fi, deci, sanogenetic. De fapt, trecerea de la un status relativ sedentar la practicarea unui sport fără o perioadă de antrenament, ca și necunoașterea codului folosit constituie riscurile unei morți subite, semnalate în joing și în maraton, sau la încă fără cunoașterea riscului mișcărilor într-un lac. Problema se pune identică la fracturile și luxațiile de la schi, volei și alpinism, la hemoragile cerebrale de pe urma boxului.

Mai puțin cunoscută este patologia tardivă a foștilor sportivi care se manifestă după decenii de la încetarea practicării sportului. Vom aminti aici, din marea lor varietate, artrozele genunchilor la foștii schiori și fotbalisti, patologia cerebrală la foștii boxeuri, bolile cardiovasculare în sporturile care suprasolicită aparatul circulator. În toate aceste cazuri, n-au fost respectate codurile respectivelor sporturi și nu s-a efectuat consultarea medicală prealabilă.

Am considerat că în actuala perioadă de vară, cu practicarea sporturilor în vacanță, această atenționare pentru sanogeneza sportului este binevenită.

COLEGIILE REVISTEI "OPINIA NAȚIONALĂ"

COLEGIUL PENTRU REFORMĂ ȘI RELANSAREA ECONOMIEI NAȚIONALE

- Acad. Alexandru Bărlădeanu
- Acad. Anghel Rugină
- Acad. N. N. Constantinescu
- Acad. David Davidescu
- Prof. dr. Constantin Ionete
- Prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu
- Prof. dr. doc. Alexandru Zanfir
- Prof. dr. Mircea Druc
- Prof. dr. Alexandru Albu
- Prof. dr. Mihai Părlăuță
- Prof. dr. Gheorghe Zaman
- Prof. dr. Petre Mălcomeț
- Prof. dr. Mihai Dumitrescu

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE ȘTIINȚEI ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

- Acad. Ștefan Milcu
- Acad. Radu Voinea
- Acad. Ștefan Pascu
- Acad. Ion Coteanu
- Acad. Cristofor Simionescu
- Acad. Ștefan I. Ștefănescu
- Acad. Marius Peculea
- Prof. dr. Liviu Maior
- Prof. dr. Grigore Brâncuș
- Prof. dr. Dan Ghiocei
- Prof. dr. Emil Tocaci
- Prof. dr. doc. Grigore Posea
- Prof. dr. Gheorghe Secără
- Prof. dr. g-ral (rez.) Emil Mihuleac

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE CULTURII ȘI ARTEI

- Acad. Eugen Simion
- Prof. dr. Alexandru Boboc, membru corespondent al Academiei Române

- Radu Beligan

- Grigore Vieru

- Paul Everac

- Dinu Săraru

- Prof. dr. Ion Dădu Bălan

- Prof. dr. Victor Giuleanu

- Dumitru Radu Popescu

COLEGIUL PENTRU IDEEA NAȚIONALĂ ȘI SOCIALĂ ÎN ROMÂNIA

- Prof. dr. Aurelian Bondrea
- Prof. dr. Mitropolit Antonie Plămădeală
- Prof. dr. Ioan Scurtu
- Prof. dr. doc. Titu Georgescu
- Prof. dr. Ștefan Lache

COLEGIUL PENTRU DOCTRINE POLITICE ȘI PROBLEME AL RELAȚIILOR INTERNATIONALE

- Prof. dr. Virgil Constantinescu
- Prof. dr. Valentin Lipatti
- Dr. Ion Mitran
- Prof. dr. Florea Dudiță
- Prof. dr. Mircea Nicolaescu
- Prof. dr. Marin Voiculescu
- Ion Mărgineanu
- Dan Lăzărescu
- Prof. dr. Ion Zară
- Prof. dr. Constantin Mecu
- Prof. dr. Marin Nedelea
- Prof. dr. Constantin Vlad
- Dr. Nicolae Ecobescu

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE SĂNĂTĂȚII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE

- Acad. Nicolae Cajal
- Acad. Constantin Bălăceanu-Stolnic
- Prof. dr. doc. Iulian Mircu
- Prof. dr. doc. Victor Ciobanu
- Prof. dr. Caius Traian Dragomir
- Prof. dr. Andrei Firică
- Prof. dr. Dorin Sarafoleanu
- Prof. dr. Ioan Pop D. Popa
- Prof. dr. Ștefan Costea
- Prof. dr. Gheorghe Răboacă

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE JUSTIȚIEI, STATULUI DE DREPT ȘI DEMOCRAȚIEI

- Acad. Valentin Georgescu
- Acad. Ion Filipescu
- Acad. Vasile Gionea
- Prof. dr. Antonie Iorgovan
- Prof. dr. Adam Popescu
- Prof. dr. Nicolae Popa
- Prof. dr. Ion Neagu
- Prof. dr. Andrei Popescu
- Prof. dr. Ionel Cloșcă
- Prof. dr. Mihai Merlea
- Prof. dr. Mircea Stroia

Director:
Prof. dr. AURELIAN BONDREA

PUNCTE DE VEDERE

Politica, economia și ecologia

Dr. ION MITRAN

Relația dintre politică, economie și ecologie - până nu demult contestată de unii sau ignorată - pune în lumină aspecte esențiale ale viitorului omenirii, poate chiar al omului în sine și al structurilor societale, de la simple aşezări, la state și organisme internaționale. Problema este însă atât de vastă, complexă și, poate inepuizabilă ca moduri de abordare încăt ar fi utilă sesizarea unor aspecte mai noi în această privință.

Cu peste două decenii în urmă, la Conferința O.N.U. asupra mediului înconjurător (1972) se acreditează ideea că "efectul politic al problemelor de mediu este atât de puternic, încât dă naștere, în anumite cercuri, bănuelii că multe dintre aceste probleme sunt de fapt chestiuni politice deghiinate în veșmânt ecologic", iar criza mediului devenise "suficient de cunoscută pentru a atrage atenția mai multor discipline relevante, dar care anterior se țineau departe de ea, inclusiv știința economiei și politologie". Două decenii mai târziu, la Conferința de la Rio (1992) s-a ajuns la concluzia nevoii de cooperare internațională, dat fiindcă nimeni în lume nu poate soluționa singur o triplă criză: economică, social-politică și ecologică. Astfel, politica, economia și ecologia au acceptat împreună conceptul și strategia "dezvoltării durabile", adică a creșterii economice având ca obiectiv ameliorarea calității vieții pentru toate țările lumii, în condițiile protecției mediului. Cauza apărării naturii de agresivitatea civilizației umane, de excesele explotării naturii solicită reunirea mai multor forțe, a tuturor celor constructive dacă este posibil, de diferite orientări, și partide politice care înceleg, indiferent de doctrina pe care o îmbrățișează ori scopurile urmărite, că nu pot ignora starea mediului ca suport al dezvoltării. Faptul că au apărut curente politice inspirate direct de nevoia conservării mediului arată că în mișcarea ideilor politice s-a ajuns la un nou stadiu al implicării în destinul omului și al civilizației.

În ultimele 4-5 decenii s-au afirmat succesiv, prin interferență cu strategiile politice, cu teoriile și practicile economice, ecologismul nostalgic (renunțarea la progresul tehnic și revenirea la natură), ecologismul "creșterii zero" (încetinirea sau stoparea dezvoltării pentru a opri risipa și agravarea poluării) și ceea ce s-ar putea numi ecologismul permanent, structurat în partide politice speciale sau ca o componentă a altor partide - social-democrație, liberale, creștin-democrație etc. Această tendință, afirmată mai întâi în țările dezvoltate, jinută "în frâu" în fostele țări socialiste pe motiv că aici problemele mediului s-ar fi "rezolvat" și-a făcut brusc apariția în societățile de tranziție, mai ales sub impulsul unei politizări accelerate, al afirmării pluralismului dar și ca expresie a tentației de a imita, de a prelua modele de comportament social.

ECONOMIA TRANZITIEI și interesul național

cipal, au vizat modificarea volumului și structurii patrimoniului unităților economice prin diviziarea, fuziunea și crearea de societăți mixte cu participare de capital privat străin și/sau românesc. Se constată că numărul divizărilor de întreprinderi depășește pe cel al fuziunilor, ceea ce se explică prin necesitatea reducerii în anumite cazuri a gradului de concentrare a producției.

Analiza efectuată la întreprinderile a căror restructurare a fost finanțată total sau parțial de către F.P.S. relevă: normalizarea și îmbunătățirea, în cea mai mare parte a cazurilor, a situației financiare a societăților comerciale restructurate datorită profitabilității crescânde, măririi solvabilității, diminuării ariaratorilor și a stocurilor ineficiente; menținerea sau chiar înrăutățirea situației financiare precare cauzate de un management neadecvat al restructurării sau de influența altor factori.

În situațile în care fondurile de restructurare nu sunt utilizate în mod eficient și nu contribuie la o îmbunătățire a performanțelor economico-financiare ale întreprinderilor beneficiare, pe baza constatărilor unor controale și analize efectuate de specialiști ai F.P.S. și bănci, se oprește continuarea finanțării restructurării. Relansarea economică și promovarea unor procese restructurative eficiente nu pot fi concepute fără încurajarea investițiilor într-o viziune alocativă bazată pe priorități, pe orizonturi de timp diferențiate. În această privință, menționăm că investițiile, după o scădere drastă în anul 1991, de 25,8% față de anul 1990, și de - 1,2% în 1992 față de anul anterior, în anul 1993 au crescut cu 8,4% față de 1992 și în 1994 cu 15,3% comparativ cu anul anterior, creșterea estimată pentru anul 1995 fiind de circa 10,5%. Evident, aceste creșteri în volumul investițiilor nu compensează nici de departe scăderile din anii anteriori, motiv pentru care o seamă de obiective înțepătă și înainte de anul 1989 nu pot fi finalizate, iar retehnologizările care s-ar impune nu pot fi realizate integral din punctul de vedere al asigurării investițiilor.

Strutura procentuală a investițiilor, după forma de proprietate, marchează o scădere sensibilă a ponderii sectorului de stat - de la 90,3%, în anul 1991, la 56,4% în anul 1994, marcând o creștere corespunzătoare a sectorului privat de la, respectiv, 8,1% la 38,4%. Investițiile efectuate în sectorul mixt (public-privat) și-au mărit ponderea de la 1,6% în 1991 la circa 6% în anul 1995, ceea ce dovedește că simbioza celor două sectoare are dreptul nu numai la existență, ci și la dezvoltare în condițiile tranziției.

Pe măsura reducerii ponderii statului, în calitate de proprietar, continuarea procesului de restructurare va reveni, în măsură tot mai mare, sectorului privat. Aceasta nu va însemna că statul economiei de tranziție va abandona problematica implementării restructurării. Dimpotrivă, statul, ca purtător al unor interese economice generale ale țării, va stimula, prin metode și mijloace specifice, una sau alta din multiplele laturi ale restructurării, căci, în pofta unor opinii pessimiste, economia României, industria ei sunt și pot deveni eficient restructurabile și funcționale în condițiile unui management competent la diferite niveluri de organizare a economiei.

Costurile restructurării economice

Dr. GHEORGHE ZAMAN

În anul 1994, F.P.S. a alocat pentru restructurare 147 miliarde lei la 319 întreprinderi industriale și peste 96 miliarde lei la 187 firme din sectorul agricol. Față de necesarul total al fondurilor de restructurare solicitat de întreprinderi, prin fondurile alocate de către F.P.S. nu s-a acoperit decât o parte modestă. Oricum, din cercetările efectuate, s-a constatat că fondurile de restructurare alocate prin F.P.S. au avut efect favorabil asupra refacerii fie chiar și partajele a potențialului productiv al unităților economice cu capital de stat, fără să fie o irosire de mijloace financiare.

În condițiile decapitalizării întreprinderilor și ale insuficienței fondurilor alocate restructurării, o

problemă dificil de soluționat este cea a identificării alocării optime a acestora, încercându-se, pe de o parte, să se satisfacă un număr cât mai mare de solicitări, în funcție de gradul lor de urgență, și, pe de altă, să se asigure "masa critică" necesară pentru obținerea efectului maxim scontat. Oricum, alocarea optimă a resurselor financiare pentru restructurare este incompatibilă cu distribuirea disipată sau egalitară a acestora, care ar putea deveni un pericol real pentru obținerea unor rezultate economice pozitive scontate.

Repartizarea de către F.P.S. a fondurilor de restructurare pe sectoare industriale în anul 1994 s-a realizat astfel: textile, confecții, înălțăjinte (38,7 mld. lei), con-

strucții de mașini (27 mld. lei), electrotehnică și electronică (22 mld. lei), metalurgie (11,4 mld. lei), industria lemnului și materialelor de construcții (12,8 mld. lei).

Primul loc în prioritățile fondurilor de restructurare a fost deținut de industria ușoară, care are un potențial de reabilitare economico-financiară rapidă.

Să cuvine menționat faptul că restructurarea în cadrul F.P.S. se finanțează pe baza unor analize detaliate, cauz cu cauz, în care sunt implicate direct ministeriale de resort, Agenția Națională pentru Restructurare și alte instituții interesațe, în concordanță cu strategiile elaborate de către ministere și aprobate de guvern la nivelul ramurilor și subramurilor.

Restructurarea a cunoșcut în România și forme care, în prin-

DRAMATICA VARĂ A ANULUI 1940

Prof. dr. IOAN SCURTU

De-a lungul îndelungatei sale istorii, poporul român a trecut, nu o dată, prin grele încercări, care i-au pus în cumpănă înseși existența și ființa statală.

Un asemenea moment s-a consumat în vara anului 1940, când, prin notele ultimative sovietice și prin Diktatul de la Viena, marile puteri totalitare au sfârșit integritatea teritorială a României, au risipit poporul român care, cu numai 22 de ani în urmă, reușise să-și făurească statul său național unitar.

Hotărârile de Unire adoptate în 1918 de Sfatul Țării de la Chișinău, Congresul general al Bucovinei de la Cernăuți și Adunarea Națională de la Alba Iulia au fost confirmate prin tratatele internaționale din 1919-1920. Aceste tratate au avut la bază principiul naționalităților, afirmat încă din ianuarie 1918 de W. Wilson, președintele Statelor Unite ale Americii.

Cercurile conducătoare din Ungaria au primit cu o vădită ostilitate hotărârile Conferinței de pace. În ziua de 13 noiembrie 1920, după ce au votat pentru ratificarea Tratatului de la Trianon, deputații maghiari au depus următorul jurământ: "Cred în Dumnezeu. Cred în patrie. Cred în reînvierea Ungariei milenare". Ziua de 13 noiembrie a fost proclamată zi de doliu național, iar sloganul: "Nem! Nem! Soha!" ("Nu! Nu! Niciodată!") a devenit deviza tuturor guvernelor maghiare: niciodată, Ungaria nu va accepta "mutilarea" hotărâtă la Trianon. Printr-o propagandă extrem de intensă, cercurile conducătoare au urmărit sădarea în mintea fiecărui ungur a spiritului de revanșă. Regimul horthyst a promovat necontentit și cu toate mijloacele un naționalism agresiv, propaganda revizionistă fiind împlicită cu ura înverșunată împotriva popoarelor vecine, mai ales român, slovac și sărb. Printr-o multitudine de mijloace și metode precum: negocierile diplomatice, cum-părarea unor ziaristi de marcă,

atragerea mai multor oameni politici și de cultură, implantarea de profesori la aproape toate Universitățile din Europa Occidentală și S.U.A., trimitera pe "piata liberă" a unor tinere cu misiuni speciale etc., Ungaria a urmărit să creeze pe plan internațional o stare de spirit favorabilă revizuirii Tratatului de la Trianon.

Un loc important l-au ocupat acțiunile de ponegrire a României la Societatea Națiunilor, prin memorii privind situația minorității maghiare din Transilvania, care ar fi fost supusă unui proces de desnaționalizare, ar fi fost lipsită de orice drepturi și libertăți democratice. Nu s-a crăut nici un efort material și spiritual pentru a se acredita ideea că există o "problemă" a Transilvaniei, care n-a fost rezolvată prin Tratatul de la Trianon. O amplă activitate s-a desfășurat pe teritoriul Transilvaniei prin utilizarea Partidului Maghiar și antrenarea liderilor lui în activități ostile statului român. Au fost aduse, în mod clandestin, arme și muniții, care au fost păstrate în locuri ascunse, inclusiv în biserici romano-catolice; s-au constituit echipe de soc, pentru a intra în acțiune la momentul oportun.

Fără îndoială, sfârșirea unității statului român în 1940 a fost rodul acțiunii marilor puteri, în primul rând a Uniunii Sovietice și Germaniei. În același timp, se cuvine menționat că și guvernările române au comis unele greșeli.

După 1918, guvernele României au militat pentru realizarea unor alianțe care să asigure menținerea păcii și statu-quo-ului teritorial. Din păcate, această politică nu a avut elasticitatea necesară, astfel că în momentul decisiv - vara anului 1940 - sistemul de alianțe fusese deja lichidat și nu mai avea nici o valoare practică.

O dimensiune a politicii externe o constituie propaganda în străinătate. Oficialitățile române nu au acordat atenția

necesară acțiunii de informare a guvernelor și opiniei publice internaționale, socotind că dreptatea cauzei românești era prea evidentă pentru a necesita o propagandă specială, care solicita importante resurse materiale. Liviu Rebreanu avea să scrie în 1941: "Noi n-am crezut, nimeni nu și-a putut închipui că dreptatea românească, atât de evidentă, ar mai putea fi judecată vreodată. Dreptatea noastră s-a împlinit ca rezultat al unui principiu recunoscut de toți, pretutindeni și pentru totdeauna. Dreptul de a ne uni toți români într-un singur stat nu ni le-au dat războaiele sau tratatele, ci realitatea cea vie. Granițele noastre n-au fost de cuceriri, ci de restabilire a unui drept natural pe care toate popoarele europene l-au realizat, de la cele mai mari până la cele mai mici. Etnice au fost granițele noastre, nu politice sau strategice. De aceea am crezut că sunt eterne, că trebuie să fie". Această atitudine, care nu ținea seama de mentalitatea liderilor politici și a opiniei publice internaționale, a avut consecințe negative pentru imaginea României în lume.

O altă greșală a oamenilor politici români a fost minimalizarea rolului Parti-

dului Maghiar în strategia Budapestei vizând redobândirea Transilvaniei. Liderii acestui partid au fost - de-a lungul întregii perioade interbelice - elementele cele mai radicale ale revizionismului, care s-au folosit de drepturile și libertățile democratice oferite pentru a aciona din interiorul României în scopul destabilizării statului național. Politica de concesii promovată de guvernele române, care a dus, mai ales în 1939-1940, la crearea unor privilegii pentru minoritatea maghiară, nu numai că nu a potolit setea revendicativă, dar a dus la escaladarea pretențiilor, cu consecințe dezastroase pentru integritatea teritorială a României.

Pentru români, vara anului 1940 a fost cu adevărat dramatică. Prin notele ultimative sovietice din 26 și 27 iunie 1940, Armata Roșie a ocupat Basarabia, nordul Bucovinei și ținutul Herța. A urmat Diktatul de la Viena, din 30 august 1940, prin care Germania și Italia au impus României să cedeze o parte din Transilvania în favoarea Ungariei. Unul dintre martorii evenimentelor, Roul Bossy, scria: "Mișește, prin fraudă și surprindere, ca de tâlhari în

miez de codru, a fost vremelnic ucisă România Mare, mai întâi de Stalin, apoi de Hitler și Mussolini, prin uneltele lor, Ribbentrop și Ciano".

Trista experiență a anului 1940 trebuie să țină trează conștiința publică privind drepturile istorice ale românilor. În același timp, oficialitățile trebuie să nu mai repete greșelile trecutului, să știe că "dreptatea eternă" a neamului românesc trebuie susținută și apărată.

Iar celor care visează la "regatul Sfântului Stefan" le amintim cuvintele scrisă în 1947 de Mihail Manolescu, cel care a avut nefericirea de a semna în numele României acceptarea Diktatului de la Viena: "Hitler s-a prăbușit sub ruinele Reichului său; Mussolini a fost împușcat ca un fugar la marginea de drum; Ribbentrop a sfârșit în spânzurătoare; Ciano la stâlp sub gloanțele poruncite de bunicul copiilor lui; Teleky s-a sinucis când nemții l-au descoperit că îi trăda; Csáky a murit în condiții stranii la două luni după arbitraj, iar Bárdossy, ministrul ungar la București, devenit pe urmă prim-ministrul, a fost executat în 1946. Transilvania noastră e vrăjita".

Din presa internațională

RĂZBOAIELE DE ASTĂZI

Pentru a încerca să înțeleagem, uneori trebuie să ne asumăm riscul generalizării - se spune într-un articol prezentat în revista franceză "L'Express". La periferia Europei au izbucnit mai multe conflicte. În Algeria, s-a declanșat un război civil între fundamentaliști și guvernul militar. În Bosnia, sărbii se înfruntă cu musulmani. În Caucaz, armenii se încaieră cu azerii, în timp ce rușii vor să-i pună cu botul pe laba pe ceceni. Si în alte părți amenință să se producă explozii.

Sfârșitul comunismului explică situația din Caucaz. Dar această explicație nu este valabilă în Algeria, iar acolo unde este necesară nu este și suficientă. Dat fiind că comunismul nu va renaște din propria cenușă, să căutăm în altă parte.

Mai întâi în religie. În cazurile enumerate se pun probleme Islamului. Trebuie oare să ne aşteptăm la o prăbuşire generală din criza lui? În 1925, Europa coloniza practic toată lumea musulmană, cu excepția Iranului și Turciei. Astăzi, ea încearcă resentimentul celui care a fost colonizat și frustrarea celui rămas în urmă. Occidentalii triumfă prin democrație, capitalism și știință, trei domenii în care Islamul nu strălucește. Din această confruntare se nasc două reacții:

una naționalistă, și mai degrabă laică, imită Europa; cealaltă, fundamentalistă, și religioasă, respinge Europa. Dar nici una nu merge. Demografia și autoritarismul nu favorizează dezvoltarea. Supralicitarea radicalilor și paralizează pe moderati. Se adaugă totala incapacitate politică și economică a F.I.N. Obținem astfel cheia situației algeriene. Dar dacă religia explică aceste tensiuni difuze, nu ea provoacă războaiele care au loc între creștini și musulmani.

Supraviețitorii marxismului ar căuta răspuns în domeniul economicului și ar putea susține că țărani sărbi vor să-i elimine pe burghezi bosniaci, iar capitaliștii ruși și armeni vor să pună mâna pe bogățiile naturale ale cecenilor și ale Azerbaidjanului. Este adevărat, cel puțin, că luptele se desfășoară în regiuni subdezvoltate. Există însă în lume zone sărace care sunt pașnice.

Factorul principal este, fără îndoială, naționalismul. Popoarele vor să se constituie în state omogene și independente. De aici, voiața de a cucerii sau de a delimita teritoriul, de a alunga minoritățile și de a obține independență. Nimic mai clasic. Dificultatea apare - în Balcani sau în Caucaz - din cauză amestecului de naționalități și religii. Europa Centrală era într-o stare similară înainte de al doilea război mondial. Masa-

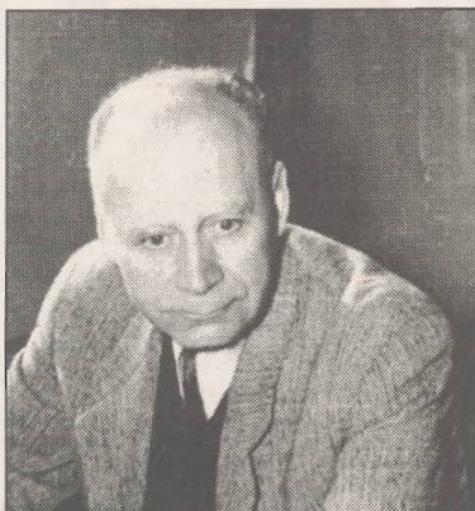
crele și deplasările de populații au simplificat harta. Când geniul politic al elvețienilor și federalismul lipsesc, armele definesc peisajul.

Pacea ar putea fi impusă din exterior. Dar nu mai există nici imperii coloniale, nici Internaționala comunistă. Din compasiune, Occidentul se simte responsabil, vorbește de intervenție, dar rămâne incapabil să arbitreze.

Să riscăm o previziune. Resentimentul musulmanilor și al săracilor va persista și naționalismele vor continua să se dezvoltă. Chiar dacă Rusia ar redeveni un imperiu autoritar, este puțin verosimil ca ea să se aventureze în afara lumii slave și a Caucazului. Nici Europa și nici SUA, nu se vor duce peste tot să asigure pacea. Democrația și demografia le vor împiedica. ONU va rămâne o idee a rațiunii: ea va promova sancțiuni economice, intervenții umanitare și condamnări morale. Acest spectacol dureros prefigurează secolul al XXI-lea. Deosebirea majoră de secolul al XIX-lea rezidă în aceea că țări mari s-au vindecat de naționalism. Ele au transmis febra celor mici, fără a le da însă și remedii. Securitatea Europei se bazează doar pe faptul că nici o putere exterioară nu este în măsură să o amenințe. Tristă consolare!

PERMANENȚE ROMÂNEȘTI

LUCIAN BLAGA-

poetul veșnicieii noastre

Prof. univ. dr. ION DODU BĂLAN

Odată cu "floarea mărului", luna mai ni l-a adus pe lume, "din străfund de veac", pe cel "mut ca o lebădă", pe poetul cu sufletul "în căutare/în mută, seculară căutare" de totdeauna, și până la cele din urmă hotare"; l-a adus pe cel care ne-a exprimat "muștenia pământului", ființa națională cu un timbru și o viziune modernă, pe toate coordinatele noastre de timp și de spațiu; l-a adus în miraculoasa lumină, ca să sporească a lumii taină, pe cel mai de seamă poet alături de Argezi, de după Eminescu; ambii creatori de universuri distincte, poeți ai unei geniale sinteze lirice dintre tradiție și inovație. Urmând aceeași evoluție, modernii din stirpele lor: Aron Cotruș, G. Bacovia, Ion Barbu, Al. A. Philippide, Ion Vinea se vor tradiționaliza, iar tradiționalii: Ion Pillat, Vasile Voiculescu, Nichifor Crăinic, Adrian Maniu și alții încep să se modernizeze, căci o nevoie de înnoire caracterizează întreaga mișcare poetică universală de după primul război mondial. Si, literatura română n-a rămas izolată, ci s-a integrat organic evoluției europene și mondiale a artelor. Dar, de subliniat, cu linii groase chiar, e faptul că în învălășagul babilonic de curente și mode care au dominat, zgromotos și teribilist, literatura lumii între 1920-1940, lirica românească a continuat să se dezvolte pe terenul autohton, pe coordinatele tradiției și ale inovației, aflate într-o relație de complementaritate și nicidecum antagonistică.

Marii noștri poeți, fie tradiționali, fie moderni, n-au acordat atenție modelor trecețoiare ca apa și schimbătoare ca florile și nici ifoselor cosmopolite, dar nici n-au cantonat într-un tradiționalism sclerozat, anacronic, cu idealul în trecut. Ei au rămas neîntrerupt "suflet în sufletul neamului", conștiință moderne, deschise la nou și înnoirea organică, obiectiv necesară.

Poezia românească ne-a mărturisit lumii felul nostru de a fi, de a trăi, de a gândi și simți, de a iubi și a urfa, de a concepe frumosul și urătul și de a ne defini "în marea trecere" pe coordinatele timpului și ale spațiului, în raport cu lumea, cu divinitatea și marile mistere ale existenței.

În luna mai anul acesta s-a înăuntrit un veac de când a văzut lumina zilei, la Lancrăm, în satul ce poartă în nume "sunetele lacrimii" (Vezi poezia: 9 mai 1895, din vol. *Nebănuitele trepte*) profesorul, poetul, filosoful, dramaturgul, eseistul, traducătorul, prozatorul și diplomatul, Lucian Blaga, al nouălea copil al preotului Isidor

Blaga și al preotesei Ana, născută Moga, descendenta unei vechi familii macedonene.

Doamne, câte suflete și câte personalități ilustre într-un singur trup trecător, "prea strâmt pentru strănicul suflet" al poetului, cum mărturisește el în poezia: *Dați-mi un trup, voi munților*, din vol. *Pașii profetului* (1921).

Blaga - natură renascentistă din stirpe Cantemir, Hasdeu, Iorga, G. Călinescu, Mircea Eliade - a fost o personalitate din universul culturii românești care a realizat valori de prim ordin în tot ceea ce a întreprins. La el nimic nu a făcută dintr-o "Violon d'ingres", nimic n-a rămas o simplă ambioție veletară. În toate genurile, Lucian Blaga a fost un creator de prim ordin.

El n-a fost, cum, într-o vreme proletcultistă, potrivnică spiritualității românești, au încercat să-l blameze unii pigmei cu spirit dezagregat, "filosof în poezie, poet în filosofie", ilustrator de teze expresioniste în dramaturgie, amator în diplomație, - îneptii pe care numai ura și gura invidiei le poarte rosti. Poezia lui nu e nici pe de parte, o simplă traducere a gândirii sale filosofice, cum nici filosofia lui nu e o simplă speculație metafizică, aşa cum a pretins, cu obrăznicie, judecata troglodită a unor "marxiști-leniniști" proletcultisti, străini de filosofia și de simțirea românească.

Pluridimensională, personalitatea lui Lucian Blaga n-a fost făcută din petice, cum fals și condamnabil apărea unor ideologii cu orbire de cărtișă; ea s-a plămădit din sufletul și gândirea neamului său, pe care nu l-a putut gândi fără mijlocul provinciei, ci unitar în trupul sării unite și organic unitară.

Acum, la o sută de ani de la nașterea sa, din opera lui antumă și postumă - postumitatea ei fiind și expresia unei constrângeri și optimări - ne dăm mult mai bine seama de felul cum într-o singură ființă au sălășluit în armonie complementară mai multe genii creațoare, care exprimă ceva esențial și profund din chiar ființă istorică a neamului nostru, Blaga afirmându-se ca un reprezentativ scriitor național.

De aceea, sărbătorind un veac de la nașterea acestei personalități plurivalente, am putea sărbători, cu îndreptățire, o veșnicie, întrucât opera blagiană lasă impresia că autorul ei venea de demult și de departe, că este contemporan cu Dumnezeu, că a asistat la clipa când "intâiul om", izgonit din cui-bul veșniciei "trecea uimit și ngânjurat prin codri ori prin câmpuri".

mustrat de lumină, de nori, de zare, ori de-o floare și săgetat de amintirea Paradisului. El pare să fi ascultat aevea glasul șarpelui, "printre frunze, ca un clopoțel de argint", când i-a întins Evei mărul și i-a săoptit în ureche o taină pe care nici chiar Dumnezeu n-o știa, probabil misterul feminității sau tainelor, acel mister care sporește mereu în procesul cu-noastrăi, în viziunea blagiană...

Misterul căutat necontentit de Blaga prin poezie, dramaturgia și filosofia sa, tainele întâlnite în spațiu și în timp, pe drumul marii treceri, "în flori, în ochi, pe buze ori morminte", prin acest mister din expresionismul său atât de substanțial, ne dă impresia că a cunoscut acele Urmutter, acele mume primare, din zorii unei lumi ce născocesc mituri, sau, cum ar zice Eminescu "credea în basme și vorbea în poezi". De altfel, în admirabila lucrare, aparținând "literaturii subiective", *Hronicul și cântecul vârstelor*, care e, pentru Blaga și pentru literatura română, ceea ce este pentru Goethe și literatura germană *Ausmeinem Leben, Dichtung und Wahrheit*, chiar mama poetului, "ființă primară", e proiectată în arhaic, este ceea ce el numea *eine Urmutter*, întrucât trăia cu toată ființă în orizontul unei lumi folclorice. Existență încadrată de zarea magiei, ea se simțea, cu toată făptura ei, vibrând într-o lume străbătută de puteri misterioase, dar nu se abandona niciodată visării. Chiar satul evocat de Blaga în poezile din *Poemele luminii* (1919), *Pașii profetului* (1923), *Lauda somnului* (1929), *La cumpăna apelor* (1933), *La curțile dorului* (1938), în postumele sale din *Mirabilită sămânță* (1982), în numeroase piese de teatru *Meșterul Manole* (1927), *Mister păgân* (1929), *Zamolxe, Crucia crucei copiilor* (1930), *Avram Iancu* (1934), *Anton Pann și altele*, sau din romanul postum *Luntrea lui Caron*, se proiectează în fantastic

și în mit. De aceea, plutește peste multe pagini ale operei blagiene o tulburătoare vrajă de poezie, de basm și de mitologie, care se înalță din concretul cel mai palpabil spre o lume onnică, în orizontul căreia poetul ne apare un adevărat demiurg.

O asemenea impresie n-o poate produce decât o personalitate cu o uriașă forță creațoare, vecin cu drama primilor oameni, ca în poezia *Lacrimile* dar și cu a ultimului om, ascetul chemat la judecata de apoi, în amplul poem *Pustnicul*, din volumul *Pașii profetului*. De aici convingerea că Blaga e poetul veșnicieii românești! Ca și Eminescu, ca toți marii poeți ai lumii, Blaga are obsesia genezelor.

Chiar o poezie erotică, precum *Cântecul brumelor*, urmelor, ne sugerează o Geneză sui generis. "Ca o pulbere de-argint/ înghejase roua,/ Brumele s-au născocit / era ziua două// Brumele s-au nimicit/ era ziua nouă// Duhul lumilor prea cald/ dezghețase roua// Molcom însă scumpul gând/ către-un loc măndeamnă,/ unde soarele își bea / urmele din brumă".

Critica literară a apreciat că Lucian Blaga s-a impus ca "unul din cei mai originali creatori de imagini ai literaturii noastre", (E. Lovinescu), a cărui poezie a însemnat pentru noi o vizină simplă și grandioasă, totodată, "a genezei morale a lumii", (Vl. Streinu), "o inițiere în taine" pe care poetul nu vrea să le elucideze căci, "lumina care se desprinde din tenebre, ca și cuvântul din tăcere, elemente primordiale în cosmologia biblică, sunt, în sens goethean, fenomenele originare ale poeziei lui Blaga" (N. Balotă). Într-o întinsă parte a universului său liric, spunea G. Călinescu, "este vorba de un panteism extatic, de colaborare a trupului cu visul, de trecere în mitul creștin a miracolului anonim al universului". Dar lucrul cel mai important mi se pare faptul că poetul, dramaturgul, eseistul și filosoful Blaga exprimă o vizină românească a lumii, o vizină cu rădăcinile adânc înspite în cultura noastră populară, în folclorul românesc pe care și l-a assimilat organic și l-a topit în propria ființă și creație, încă odată cu identificarea lui cu satul mitic pe care-l simte pulsând în ființă românească de la debut. "Sufletul satului fălfăie pe lângă noi/ ca un miro siios de iarbă tăiată/ ca o cădere de fum din streșini de paie/ ca un joc de iezi pe morminte înalte". (Sufletul satului).

De aceea, satul blagian e unul sublimat, miraculat, sacrat, proiectat peste spațiu micioric al întregii țări și peste un timp indefinit și infinit. În vizinăa blagiană satul patriarhal se integrează într-o complexă geometrie și arhitectură spirituală, în care răsună ecoul dorului - dor din admirabilă erotică blagiană și al eternității, aşa cum acest dor nu răsună decât în doinele românești și în poezia eminesciană.

Captând cu mijloace mitice, eternitatea, scrisul lui Blaga transmite sentimentul durabilității, care, în opinia lui, "s-a născut la sat", creează sentimentul durabilității, puterea de a învinge vremelnicia

peste toți colții ascuțiti ai timpului vrăjăș care macină vieți, culturi și civilizații, destramă destine și spulberă visuri, cum reiese din motto-ul de la volumul *În marea trecere*: "Oprește trecerea. Știu că unde nu e moarte, nu e nici iubire - și totuși te rog: oprește, Doamne, ceasornicul cu care ne măsori destămare".

În timpul istoric românesc și în "spațiul mioritic", matrice stilistică a neamului nostru, în vastele zone de semnificații dintre polaritatea: *înalțul și adâncul*, Blaga pare a fi stat la sfat cu Zamolxe și Decebal, despre "fondul nostru nelatin"; l-a văzut pe simbolul Meșter Manole zidindu-și soția în zidurile de la Argeș, pentru ca opera să dureze; și-a privit neamul zidindu-și în suferință, mister și durere ceea ce a avut mai drag pentru ca opera lui, cultura și civilizația românească, să înfrânețe timpul, pentru ca idealul unității naționale, înspăptuirea României Mari, de ieri și de mâine, să fie realitatea unui vis împlinit. Visul s-a împlinit odată la 1 Decembrie 1918, la Alba Iulia, unde poetul a fost, în acele zile de epopee. În ziua aceea spune Blaga - am cunoscut ce înseamnă entuziasmul național, sincer, spontan, irezistibil, organic, masiv. Era ceva ce te făcea să uiți totul, chiar și stângăcia oratorilor de la tribună. Seară, în timp ce ne întorceam, cu trăsura la Sebeș, atât eu cât și fratele meu ne simțeam purtați de conștiință că pusesem temeiurile unui alt timp cu toate că n-am fost decât să "participăm", tăcuți și insignifiști la un act ce se realiza prin puterea destinului. Faptul de la răscrucia zilei ne comunică o conștiință istorică. Când am trecut prin Lancrăm, (...) era întuneric și liniste. Când dăm să ieșim din sat, numai ce auzim dintr-o curte, neașteptat în noapte un strigăt de copil: "Trăiască România dodoloajă" (rotundă - n.n.).

Os parvorum veritas! Prin vocea copilului vorbea adevărul nostru istoric, sufletul unui neam; vorbea Ardealul întors la sănul patriei mume.

Dacă la Alba Iulia, unde a renașut România rotundă în granițele vechii Daci, Blaga a fost atunci numai un participant tăcut, la continua renaștere a rotundei României spirituale, el a fost și a rămas prin opera sa un participant activ, esențial, impunându-se ca un ctitor al ei care-i garantează veșnicia.

În vizinăa lui Blaga, sursa perenității noastre este satul integrat organic naturii românești, este nescatul geniu creator, izvorul veșnic viu, al creației populare spre care se întoarce cu atâtă dragoste și admirație la vremea senectuții: "Împărații s-au prăbușit/ Răboiele mari ne-au pustiuit/ Numai în Lancrăm sub răzor/ rămas-a firav un izvor/ Păduri s-au stins/ și rând pe rând/ oameni în umbra s-au retras/ veșmintele de pământ luând/ Dar șipotul, el a rămas". (Izvorul). Șipotul - sufletul neamului nostru a fost, a rămas și va rămâne în veșnicie!

REVISTA

OPINIA

n a t i o n a l ă

Tiparul executat de
DRAGO PRINT GRUP
Tipografia F.E.D.

TEHNOREDACTARE COMPUTERIZATĂ:
Mariana IONIȚĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4. Telefon: 330.68.45

Costul unui abonament trimestrial este de 3 000 lei. Plata abonamentelor se face prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: Fundația "România de Mâine", Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4, București, Cont 451.00.972 - B.C.R. - S.M.B.. Abonamentele se pot face și prin oficile poștale din întreaga țară.

Revista "OPINIA NAȚIONALĂ" se află înscrisă în Catalogul de presă "RODIPET" la poziția 2111.

Cititorii din străinătate se pot abona prin "RODIPET" S.A. - P.O. BOX 33-57, Fax 0040-1-3129432 sau 3129433, telex 11995 - Piața Presei Libere nr.1, Sect.1, București - România.